

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr. Indúlt: Pénteken, December 12-dikén, 1834. 48.

HELVÉTZIA.

A' Berni Kormány közli a' Status Tanátsal azon, a' Frantzia, és Ausztria Cabinéthez küldött emlékirást, mellyben előadja, hogy minden tsoportozásokat megszüntetett, 's a' zenebonásokat elutasította, egyszóval minden módon azon van, hogy a' szomszéd Statusoknak nyugodalmokat megörizvén, ez által azokkal barátságos viszonyban éljen.

PORTUGALLIA.

A' Deputatusok Kamarája Nov. 4-kén tartott Ülésében, Silva Carvalho az 1835 dik esztendőre járó Finanz budgetet terjeszté elő 5333 Contos Reis deficittel (hiány) vagy 1,280,000 font sterlinggel. A' Miniszter azomban azt jegyezte meg, hogy minden ok van reményleni, melly szerint rövid idő múlva, a' Braziliából Portugallia számára adósság fejében bėjővő summa, a' hiányt 2971, Contos Reistra, vagy 720,000 font sterlingre leszállítja: ezen felül nem tsak a' már elkezdett takarításokra hivatkozott, hanem erősen állítá, hogy minden osztályokban igyekezni fognak a' költségek kevesítésén, más részről pedig a' jövedelem szaporításán, melly, nevezetesen a' vámoknál mindég szembetűnőbb. Portugallia külföldi birtokaira nézve egy planum készítettik, melly által az azoknak igazgatásokra fordítatni szokott költség, legalább a' jövedelemmel egyenlővé tétetik; ez által legalább is 32,000 font sterling takarítatik meg. A' hadi erő arra az esetre, ha Portugallia a' kül-

földdel békességben marad, éppen úgy, mint a' tengeri erő leszállítatik, talán harmadrésznyire.

Lord Howard de Walden, és a' külső dolgokra ügyelő Miniszter Gróf Villareal, a' Királyné férjhezmenetelére nézve beszélgetést tartottak, de minden fogamat nélkül. Midőn Napier Admiral, Nov. 5 kén Lisbonát elhagyta, a' Tajón legkissebb tisztelet jel sem bizonyított eránta, sőt egy lélek se mutatta magát, midőn elindult, Titoknokját Carvalho kapitányt kivéven. Egy Oppozitzió level az Admirált keményen megkapdosta, és szemére hányta, hogy sok Miguelistai tiszteket tett tengeri hivatalba.

Barreiros Obersterhadnagy, parantsolatot vett, menné azonnal Mina General főszállására, követvén Navarrában, és a' 3 Baszki tartományban a' Spanyol sereg munkálódásait, 's e' felől pontosan tudósítsa a' Portugallus Kormányt. Más részről General d'Aviles, Portugalliának éjszaki határszélére ment, hol parantsolatja alatt, 5000 emberből álló tsapat öszvehúzódik.

Egy Frantzia hajó, mellyen szolgálatjából elbotsátott 350 frantzia katonahazája felé evezett, mint mondják, Cap Finiszterre szomszéd-ságában törést szenvedett, 's tsaknem minden emberestől elmerült.

A' Fővárosban, és a' környéken tsendesség van, noha még a' kívánt rend tökéletesen helyre nem állott. Azutolsó hajónak elindulása előtt kevéssel, egy öreg Miguelista, a' katonaság szemelátára kegyetlenül meggyilkolta.

tott. Kedvezőbbek valamivel a' Finantziáról való tudósítások, mert a' pénz hiány nem olyan nagy, mint eleinte hitték. A' Pairek Kamarája, Napier Admirálnak köszönő irást szavazott. Gróf Taipának erre nézve tett javallatja köz akarattal elfogadtatott, csak hogy a' köszönés módjában nem egyeztek meg, a' mennyiben Gróf Taipa fejér Pergamentre, arany betűkkel akarta nyomtattni a' köszönetet, de a' többi Pairek ezt túl a' rendin valónak tartották.

L E N G Y E L O R S Z Á G.

Ő Felsége az Orosz Tsászár Nov. 25 dik napját, Modlin várában töltötte, a' hova Varsóból sok Generálisok, és tisztviselők mentek Udvarlására. A' Tsászár tovább utazása felől még semmi sem tudatik.

N A G Y B R I T A N N I A.

Lord Melbourne az eddigleni első Miniszter, legközelebbi napokban, falusi jószágába visszavonult. Az ottani lakosok gyűlést tartottak, mellyben a' Lordot 4 esztendei távolléte után üdvözlettek, 's a' Haza eránt bizonyított buzgóságért köszönetet nyilatkoztattak. Lord Melbourne arra, mintegy ekképpen felelt: „Bizonyosan nem fogják tőlem kívánni az Urak, hogy a' közelebbi történetekre nézve tagolgotásokba ereszkedjem: elég legyen annyit mondanom, hogy én magamat legkevésbé se érzem megsértelve a' történetek miatt. Azon kérdés, kik legyenek ezentúl az Ország Miniszterei, oly fontos, hogy mellette akármelyik rangú, és talentumú férjűnek személyesége egészen eltűnik. Az Urak, felírásokban, Parlamenti képviselés javításról emlékeztek, a' mivel én tökéletesen egyet értek. Sok esztendei félelem, és kétség után, vallyon hasznos és okos

legyen e', illy nagy, és hirtelen változást elővenni? kötelességemnek tartám, ama rendszabást előmozdítani, mivel úgy találtam, hogy azt, az értelmes többség úgy kívánja: igaz, a' változás nagy kiterjedésű, és ugyan azért, hasonló változások az emberi életben soha sem történhetnek meg nyughatatlanság nélkül. A' rendszabás sokkal nagyobb hatalmat ad a' nép kezébe, mint a' millyennel birt ez előtt, 's a' kérdés megfejtése, vallyon a' hatalom jó kézbe bizattatott e', egyedül az avval való használás módjától függ. A' nép, éppen úgy, mint a' Királyok, és Miniszterek, Isten, és ember előtt, menyben, és a' földön, a' reá bizott hatalomért felelettel tartozik, 's a' ki avval vissza él, az, az értelmesség ezen körében, nem lesz sokáig képes azt fenn tartani. Tagadhatatlan, a' mit az Urak hozzám intézett beszédjekben mondtak, hogy az én, és társaim szándékjok volt, ha egyébiránt a' Miniszteriumban maradtunk volna, mind az Egyházi, mind a' polgári Status osztályban oly Reformot javallani, melly a' sok fogyatkozások miatt szükséges leve. Hihetőleg, jól tudják az Urak is, hogy az utolsó ülésekben azon kérdés állított fel, vallyon a' Reform folyamata lassú, vagy pedig sebes legyen e'? A' mi engem illet, csak annyit mondhatok: a' Reformot oly mértékben kell használni, a' millyenben a' legnyomóbb rosszak elhárítására szükségesnek találtatik. Uraim! Én igen örülök az erántam nyilatkozott bizodalomnak, 's ezt megérdemleni, telyes erőmből igyekezni fogok. Az elkezdett úton tántoríthatatlanul megmaradok, — 's minden alaposoknak, és jólékonynoknak látott változásokat előmozdítandok.

(Morning Post.) Az elbótsátott Miniszterium, belső önn meghasonlás al-

tal, maga sietette eloszlását, — mert ha a' Vhig Miniszterek tsak ugyan ki akarták volna vinni azon rendszabásokat, mellyekkel most a' nép előtt nyilván ditsekesznek, miért beszéltek másként, midön még a' Miniszteriumban valának, minden vendégségek alkalmával? Nagy fontosságú dolog, a' Monarchiának mind betsületére, mind bátorságára nézve, hogy a' Korona Miniszterei, egymással megegyező részt formáljanak, — a' hazafi Király pedig igyekezzék, Magának és jobbágyainak egy ilyen Miniszterium általmegnyerhető hasznot bátorságosítani. Ezt tette az Angoly Király, — és ezért gántsoltatik azon Miniszterek orgánjaitól, kik magokat közhelyen, leginkább tsak vételkedések által tüntették ki. — Hát vallyon mellyik rendszabást ellenezte a' Király? Vallyon annak a' résznek nem volt e' inyére viselete, kik azt tartották, hogy a' változásokat nem lehet elég hamar, vagy azoknak, kik azt vélték, hogy nem lehet elég lassan elővenni? Ezek, a' Reform sebes előhaladása, amazok késeltetése ellen kiabáltak. Hát vallyon alkotványi kötelessége e' az Angoly Királynak, hogy Magát a' javallatok elleni minden kifogásoktól megtartóztassa, és mindenkor jóváhagyás jussával bírjon?

Lord Brougham arra ajánlotta magát, hogy 5000 font sterlingért, melly summát mint volt Lord Cantzeliarius húz, a' Kintses Kamara Törvényszék főelnökségét is, mellyet jelenleg Lord Lyndhurst, 7000 f. sterling jövedelem mellett viszen, felvállalja. Ez az ajánlat eleinte a' Tory lapok költeményének tartatott, a' midön most a' Morning Chronicle is, igaznak vallja azt. Így tehát 7000 f. st. megkiméltetnék! Lord Lyndhurst azt felelte, hogy Broughamnak írásban foglalt ajánlatja, közöltessék Peel R-

berttel, 's ettől, és a' fő petsétörtől függ, elfogadtassék e' az ajánlat, vagy ne? Broughamnak ebbeli lépése természetesen új okot szolgáltatott ellenségeinek ismétleni ótsárlásokra, barátjait pedig rémülésbe hozta, 's maga a' Globe is, ki őt ekkoráig mindig pártolta, most sajnálkozását nyilatkoztatja az eránt, hogy az említett hírnek ellene nem mondhat. Ez a' lap azt hiszi ugyan, hogy Ó Urasága nem haszon vágyból tette lépését, de azt még is méltóságával, és characterével meg nem egyeztetheti: minden takarékoság szeretete mellett is, azt a' mi legbetsesebb; a' betsületet, ne tegyük kótyavetyére!

(Courier.) Peel Robert egy levelet küldött Rómából Vellington Hertzegnek, mellyben félig meddig vonakodni látszatik a' Cabinetba való belépéstől. Azomban a' levél hitelessége felől nem állunk jót.

Az Irlandból költ tudósítások még mindég nyughatatlanítók. Több ízbeli öldöklések történtek a' tized béhajtókkal, 's a' lázzadás szelleme Tipperary Grófságtól, Cork, és Limerick Grófságig terjed. Rotherhitheben Nov. 22-kén egy nagy gabonatar, és három ház szántszándékos gyújtás által láng prédájává leve. Más nap, ugyan tsak egy gabonatar a' szomszéd mező városban meggyujtatott, de még jókor észrevételvén, tsak a' lető éghetett le. Az ottani tisztviselők, 200 f. sterling jutalmat tettek a' gyujtogató fejére, 's Vellington Hertzeg megizente nekik, hogy a' Kormány az említett summát 100 fonttal nevelí. Azólta azomban ugyan tsak azon helyen, ismét gyujtottak, 's több tiztelt lakosokhoz a' rossz emberekől fenyegető levelek küldettek. Kentből, Lincolnshireből, 's Angoly Ország más ré-

szeiből hasonló szomorú tudósítások érkeznek.

Gallovay földmérőnek, ki rég időtől fogva Alexandria-ban tartózkodik, — két fija, az Egyiptomi Basától meghatalmazva, jó summa pénzzel Londonba érkezett, olly tzelből, hogy Kairo, és Suez között vasutat készítsenek: erre a' tzelra legelőbb is vasat, és gőzhajókat vásárolnak. Azonfelül az Alexandria-ba való gőzhajózást is ki akarják munkálni. Liverpoolban két gőzhajó épült az evezés megindítására.

Nemelly Frantzia hírlapok hertzeg Talleyrandról azt terjesztették el, hogy ő megtudván a' frantzia ministerium megváltozását, valamint az ángoly ministeriumnak is elbotsáttatását, rendkívüli követtségéről az anglus kir. udvarnál lemondott. Ezen állításnak a' Morning Post ellene mond, Nov. 27-kén, azzal a' megjegyzéssel, hogy a' frantzia követtséghez Londonba érkezett levelek szerint, hertzeg Talleyrand és Dino hertzegné két héatalatt Londonban lesznek.

Dec. 1-ről költ Londoni lapok jelentik, hogy Gloucester Hertzeg, Nov. 30-kán estve Bagshot Parkban meghalálozott légyen.

SPANYOL ORSZÁG.

(Sentinelle des Pyrennées.) A' két hadakozó fél, költsönösen minden Marodeureket, kik kezekbe esnek, úgy szinte minden parasztokat, kik eleséget az ellenségnek adnak el, 's rajta kapnak, agyon lövet. A' határszélről Nov. 25-ről jelentetik: „Segastibalza, 2000 emberrel Elisondot Nov. 23-ka ólta ismét blokirozza, de a' hely sokkal jobban meg van erősítve, mint sem hogy valamit sikerrel véghez vihetne. Minden öszvér és ló elhajtattott a' városból, ne hogy az ellenség prédájává legyen. Segastibalza olly

szín alatt, mintha azokon fegyversereit tovább akarná szállíttatni vissza kívánta, de kívánsága nem teljesített.

(Election.) A' Pamplonai hóhér, Mina parantsolatjára 19 kén agyonlötvetett, mivel az Insurgenseknek kémmül szolgált: ellenben sok papok, és aszszonyok, kik az ellenséggel való egyetértés gyanújából Pamplonában, és Puente la Reynában befogattak volt, — szabadon botsáttattak. Spanyol Ország állapotja minden nap szövevényesebb: a' lázzadás tovább terjed, 's noha közlapok, minden pillanatban győzedelmet hirdetgetnek a' Királyné serege részéről, még is más részről a' Bandák szaporodnak, 's a' polgári háború tovább-tovább terjeszkedik. Alig múlik el egy nap, hogy Carnicer, vagy Merino pap vesztét ne hirdetnék, holott ugyan azon lázzadók még mindég munkában vagynak, 's mintfejei az Insurgenseknek, a' lázzadást élesíteni meg nem szűnnek.

(Journal des Debats.) A' Királyné seregének Vittoria környékén Oct. 27-kén és 28-kán történt vesztesége, Andalusia-ban kedvetlen következést hagyott maga után. A' Carlístáknak nyilvános örömök a' Grenadai, Malagai, Cadixi, és Almeriai városi katonákat fellázította, és sok kegyetlenségre bírta, a' midőn ezt a' tisztviselők öszvetett kézzel nézték. Grenadában nevezetesen a' katonák zöld Co-cardát tüztek fel mint 2822-ben. Az útszán fel 's alá járkáltak kiabálva: „Eljen az Alkotvány“, 's a' polgári igazgató kénszerítettett vélek együtt kiabálni.

A' Procuradorok Kamarája Nov. 25-kén tartatott Ülésében, egy — a' Kormány által előterjesztett törvényjavallat, mellynél fogva a' közelebbi 1835-dik esztendőre, 25,000 katonának

szedése rendeltetik, fogadtatott el. Az eddig szokásban volt katonaszedés módja megtartatik, míg a' felett új törvény nem hozatik. A' Kormány meghatalmaztatik szükség esetében a' sereg nevelésére, de olly feltétel alatt, hogy ez iránt legközelebbi Ülésben a' Corteseknek számadással tartozzék.

(Memorial des Pyrenées.) Oloronban az a' hír terjedt el, hogy Mina és Zumalacarréguy közt tüzes tsata ment légyen véghez. Az első, tüzbe jöven, az ellenség közzé rohant, és tsak egy gyalog osztály elszánt bevágása által szabadulhatott meg.

B É T S.

Ó Ts. K. Felsége méltóztatott Gróf Sándor Mórítz Urat, ts. k. Aranykultossá kegyelmesen kinevezni.

Ó Ts. K. Felsége Nov. 20 kán költ kir. határozata által Niczky János urat Vas Vármegyének első Alispányát, és Császár Sándor urat Temes Vármegyének második Alispányát a' Királyi Törvénytábla Bírájivá méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'son Dec. 8-kán. A' f. h. 2 és 3-dikán a' Ts Harok kerületi üléseiben a' Mgs Főrendeknek az urbéri tárgyban készített visszaizenetekre tettek fel némely megjegyzések; Dec. 4-kén pedig a' dunánvaló hajózás könnyebbitésének tervét illető második izenet vétetett új megvizsgálás alá. Dec. 5-dikén a' Tts Kk és Rk 265 dik országos ülésekben az említett tárgyak felett tanátskoztak, és az urbéri 1-ső és 2-dik tzikkelyt, azonkívül, a' 3-dik tzikkelynek 1, 2 és 3 dik pontjait megállapították. A' dolog velejére nézve a' Ts. Kk és Rk elebbeni határozatok mellett maradnak; mindazáltal a' Mgs Főrendek javallatai az irtásokat illető pon-

tok visszavételére, a' tótországi vármegyékben a' bormérésre, és a' legelőket illető pontra nézve elfogadtattak.

Dec. 6-kán a' Tts Kk és Rk nek 266 dik országos ülésében tanátskozássok tárgyául a' 4-dik tzikelynek 3 dik pontját vették fel, melly az építésrevaló és tüzelőfa osztály díjáról szöll.

A' Pétsi Lyceumban, mellynek talpkövét Nagy Mgsú Báró Szepessy Püspök Ó Excja hazafiui kegyes adakozása vetette meg, a' folyó iskolai esztendőben már 56 hazai törvényt tanuló, és 178 philosophiát tanuló ifjakat számlál.

Arad megyének Dec. 1ső és 2kán Ó-Aradon tartatott tisztválasztó széke következő: első alispán Bánhidy Antal; második Aczél Sándor; főjegyző: Mósóczi Institoris János; aljegyző 1. Bujanovics Sándor; 2. Hoffbauer Lajos; főszolgabírokká lettek: a) Aradi járásban: Török Gábor (országgyűlési követ) köz felkiáltással, mielőtt még a' candidatio felolvastatott volna; b) Világosi járásban: Bohus János, ki ugyan a' candidatoról lemondott, de ez el nem fogadtatván, kijelelt hivatalát ismételt köz felkiáltással felvállalni kénytelenített; c) Borosjenői járásban: Bochdanovics Dávid; d) Zarándi járásban: Kovács Ágoston. Főadoszedői hivatalában egyező akarattal megerősített Schlachta Gábor. Számvevőnek szinte köz felkiáltással meghagyott Brünek Károly. Főügyész lett: Kiss Gergely; alügyész: Bittó János. Fizesbéli táblabírák: Hendrey Pál, Somogyi István és Lázár. Egyébiránt az egész tisztújítás jó rend és tsenddel ment véghez. Ezt előleg.

Makóról Nov. 29 dikén. Csanádi püspök, Meltóságos Lononics Jósef ó Nga, mint Makónak földes ura, még a' mult September utolján, püspöki székebe való beiktatása alkalmatosságával

az itt lévő, mind rom. catholika, mind egyesült görög, mind helv. vallástételt követő Ekllesiák részére, százszáz stokat v. cz. olly kegyes meghagyással ajánlani méltóztatván, hogy azok egy-egy legméltóbbnak ítéltetendő új házaspárnak adassanak: ma adatott ez a kegyes ajándék által, a' helv. vallástételt követő ekllesia részéről, az e' végre kiválasztott házaspárnak, minden jelenvoltaknak örömömlendezéseik, és az illy kegyes atyának inkább, mint földesúrnak, ki atyai indulatjának, mindjárt először is illy szép bizonyágát adta, hosszas és boldog életéért, az egek urához felbótsátott ez er szíves foházkodásaik között.

A' hazára 's nemzeti nyelvre olly érdemes Marczibányi nemzetség egyik tagja, Márton táblabíró úr 's a' nemzetség majorescoja Pesten f. h. 5-kán tudósorvadásban életének 52-dikében kimult. Szép ház- 's lakpalota áll Pesten a' boldogult jeles ízlése 's építkezésbeli buzgó szorgalma után, még szebb 's több keletkezett volna általa marandó diszeül a' városnak, melly e' halálozást méltókép sajnálja, Livius és Hermine magzati leginkább.

Magyar Tud. társasági jelentés.

Puchói Marczibányi Lajos táblabíró 20 arany tiszteletdíjára, mellyhez másod rendbelinek ítélendő munka jutalmául is 10 aranyat tett le a' társaság pénztárába, e' folyó 1854-beli Nov. 20 dikáig, mint a' jutalom kitüző által meghoszszabbitott utolsó határnapig, következő jelmondatú, 's a' falusi nép nevelését tárgyazó kéziratok érkeztek a' társaság titoknokához:

1. Fiam! ha szómat fogadod, tanulni fogsz, és ha a' te akaratodat arra alkalmaztatod, bölts léssz.
2. Mi mint állatok születünk 'S emberekké neveltetünk.

3. Hass, alkoss, gyarapíts 's a' haza fényre derül!

4. A' tudományos emberfő mennyisége, a' nemzet igazi hatalma. Gr. Széchenyi Hitel.

5. Πάντα δοκιμάζετε τὸ καλὸν κατέχετε 1. Cor. 5: 21.

6. Τῆς παιδείας τῶν τεκνῶν μηδὲν ἴσθι προοργαστέρον.

7. A' fazék újdön korában, A' mit befoghat magában. Megtartja aztvalójában. Benyiczky.

8. A' tudatlanokat hasznos dologra tanítani nemes foglalatosság.

9. Legfelségesebb tudomány, legnehezebb munka, legkényesebb mesterség a' gyermektanítás.

10. Igyekezék minden ember e' háromnak ismeretére jutni: a' szükségesekére, hasznosokéra és illendőkére.

Szükséges, tenmagadat.

Hasznos, a' körülötted lévőket és történeket,

Illendő, nemedet és hazádat ismerned.

11. ABCzés könyv.

Beadattak ezek a' Nov. 24-dikén tartott héti ülésben, melly a' töretlenül előmutatott jelmondatos 10 levélkét (egy kézirattal illyen, hibából nem jött) a' társaság és Georch Illyés tiszt. tag 's előülői helyettes petsétével a' levéltárba tétette 's határozta, hogy az azok megbirálására választott 5 tag, véleményét írásban azokról az 1855-beli Jul. 31-dikéig adná be. Azontul foghírré tétetni, ki nyeri a' 20, és ki a' 10 aranyat?

A' társaság encyclopaediai folyóiratából Tudománytár czím alatt (szerkeszti Schedel-Ferentz) megjelent a' 3-ik kötet egy kö. és egy rézmetszettel. Tartalma következő:

1) Értekezések:

Az angol alkotmány eredetében, következtetésével, némi tekintettel Magyarországra. Kállay Ferentztől. — Igaz e' azon panasz, hogy erömüvek alkalmazása, és mind a' száraz mind a' vízi közlekedés könnyebb helyreállítása által a' dolgozó nép, és kezi munkások napi béréből élők, élelem- 's kereset-módjoktól megfosztatnak? Györy Sándor. — A' tseh literatura jelen állapotja. Winarriczky Károlytól, Toldy Ferentz. — Törvények philosophiája. Bertaut után Jakab István. — A' szellemi és erköltsi polgárisodás állapota az éjszakamerikai egyesült országokban. T. F. — A' Japan birodalom. Klaprothtól. Széplaky Erneszt. — Barrau magvető és gyomláló műve. Oroszi Jó'sef. — Az európai országokban a' nyugoti birodalom elenyészte által okozott általános változások. Az európai országok első alapulása. Robertson és Rómér után... Kis János.

V egyes közlések:

Magyar Bibliographia 1832ről. — Utazások. Laplace utazása a' földkörül, 1830—2. — Pirch Ottó utazása Serbiában 1829. — Jerusalem 's a' Libanon. Töredék Lamartiné utazásából. — Historiai nevezetességek. Hunn maradék a' helvetiai havasokban. S. F. — A' zsitvatoroki békekötés. — Magyar nyelv országos divata. Luczenbacher János. — Magyar nyelv egyházi divata. Romai magyar bulla 1638ban. Szalay Ágoston. — Magyar nyelv ügye. — Magyar tudós társaság. — Elegyhírek. —

Találtatik Pesten Eggenberger Jó'sef könyvárosnál, kitől minden más könyváros is megkaphatja. Ára egy évi folyamatra, melly 4 kötetből áll, közönséges papirososon 4 for., finom papirososon 6 for. 's így, előre is fizethetni, a' nevezett helyen. Egyes köteteké köz.

papirososon 1 f. 20 kr., finom papirososon 1 f. 50 kr. pengőben. December 1sőjén 1834. a' Titoknok által.

Megírja Széchenyi, a' nemes gróf, a' mit irhatónak talál: mi történik időről időre, mi tzélből 's mi tekintettel a' Duna-sziklák körül török szomszédú vidékinken; de azok számára, kik tsupán valósított dolgokban gyönyörködnek, 's tsupán a' már létrehozottat tekintik sükernek, megírja egy értelmes szemtanu is, a' már nem pusztá belátással; de külső érzésekkel is tapogatható munkahaladást. A' tudósító egy nyugalmazott katona tiszt. „Ó Orsova Nov. 20-kán: Dunánkon a' gr. Széchenyi István igazgatása alatt folyamatra indult munkálatok valódi karaktert öltének fel. Lefolyt Octoberben közel ezer ember dolgozott naponként a' sziklak hányatásin Lyupkova és Szinitza közt a' vízeséseknél. Látni egy részben a' tűz- 's szikla-okádó Dunát, látni a' sziklatsutok és bozotos tserjék közt bukdozó munkásokat, más részben a' munka folyamára ügyelő ingenieuröket ör-vonali pontokként táborozva, — egyike a' legfenségesb tüneményeknek. Sziklafeszítésre munkás embereket a' háttáros m. kir. bányászatok állítottanak elő, Uj-Moldova névszerint rövid időre minden bányamunkálattal felhagyott, a' válalatot egész ereje szerint segélendő. Kedvezvén a' víz-állásnak rendkívüli tsekélysege, a' siker már is olly szembetünő, hogy felüleleges betslés szerint ezer kotzka ölnél több mennyiségű kő van kitörve és szárazra hordva. Jelen voltam, midőn Nov. 1sőjén a' tsatornán a' legelső hajó ment keresztül, 's nem magyarázhatom a' kedves érzést, melly ez alkalommal meglepett. Minden kétségünk, mellyet a' hajózhatóság lehető sikerésítése iránt e' vidékben nagyobb részint mindnyájan tápláltunk,

— örökre eloszlott, 's erős hit kezd eszmélni bennünk, hogy vadonunkat rövid időn édennek tapasztaljuk; mi pedig magamat illet, legbensőbb háláérzés tölti szívemet el a' legjobb 's legböltsebb országos kormány iránt azon jóllétért, melly Dunánk hajózhatóvá tételével olly áldáshozólag áradand reánk. — Schumanka Miklós. Jkor.

Pest vmegyéje alsóbb részein, 's Pesttel határos alsóbb megyékben, már mult nyáron közös panasz hallatott a' mindegyre pusztító marhabetegségek miatt; ősz kezdetén az apró baromfit szállta meg a' nyavalygás, 's közönséges volt hallani 's még most is hallhatni, hogy falkástól dermed 's döglök az aprólek; most újabban több helyen 's névszerint Hevesben a' Tisza vidékein e' marhavész a' helyett hogy szünnék, inkább öregbül, 's ha még folyvást így tartand, alig marad meg az általános marhaszám hatod része, mert már is számos gazda van, kinek marhája egy darabig elhullott: 's Tisza Nánán, Röm-lön, 's Kis-Körén 1600 nál többre megy az elhullottak száma. Oka részint az is, mert a' pórnépnek az orvoslás iránt ritkán szokott bizodalma lenni, 's ha használ is valamit, közönségesen csak abból áll, mit magához hasonló útasoktól hall. Elég bizonyosság erre közelebb az is, hogy maga e' döglelet közepete, jó bánás és kellő szorgalmi ápolás mellett egész gulyák találkoznak, melyekbe a' nyavalya eddigele nem hatott. Jkor.

E R D É L Y.

Kolozsvárt November 27- és 29dik napjain tartott országos ülések-

ben, az ország gyűlési előlölői 's ítélőmesteri királyi megerősítő levelek (collationales) vizsgálatai folytak 's bevégezettek; ugyan tsak a' November 29-kén tartott országos ülésben meghatározatott, hogy az országos jegyző könyv három nyomtatott példányokban törvényesen hitelesíttessen, 's azok közzül az egyik az országos, a' más a' k. monostori konventi, a' harmadik pedig a' k. fejevári káptalani levéltárakba helyeztetődjenek. Gróf Nemes Ádám úr ő excellentziája közben jött halála miatt az ideigleni előlölősége alatt vitt országos jegyző könyvet alá nem írhatván, ezen hijánosság az ideigleni tollvivők magok aláírásán kívül, arról téendő jegyzéssel kipótoltatott. Ugyan ezen ülésben meghatározatott, hogy az országgyűlés minden rendű tagjaiból az előlölő ő excellentziája előlölése alatt egy biztosság választasson, melly az országgyűlési tagok szállásairól, 's egyéb lehető szükségeikről gondoskodjon. Végre az előlölő úr ő excellentziája közelebbi országos ülés tárgyául az országos hivatalok választása 's azzal egybenkötött tárgyak folytatását kijelölvé, az ez iránti előleges tanácskozások nemzeti ülésre utasítottak. E.H.

A' Pénz folyamat December' 10-dikén;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99 7/8
Az 1820-béli sorsosok: 210
Az 1821-béli hasonlók: —
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 58 3/16 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek — for. ton.
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomtató: Nemes Naykai Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)